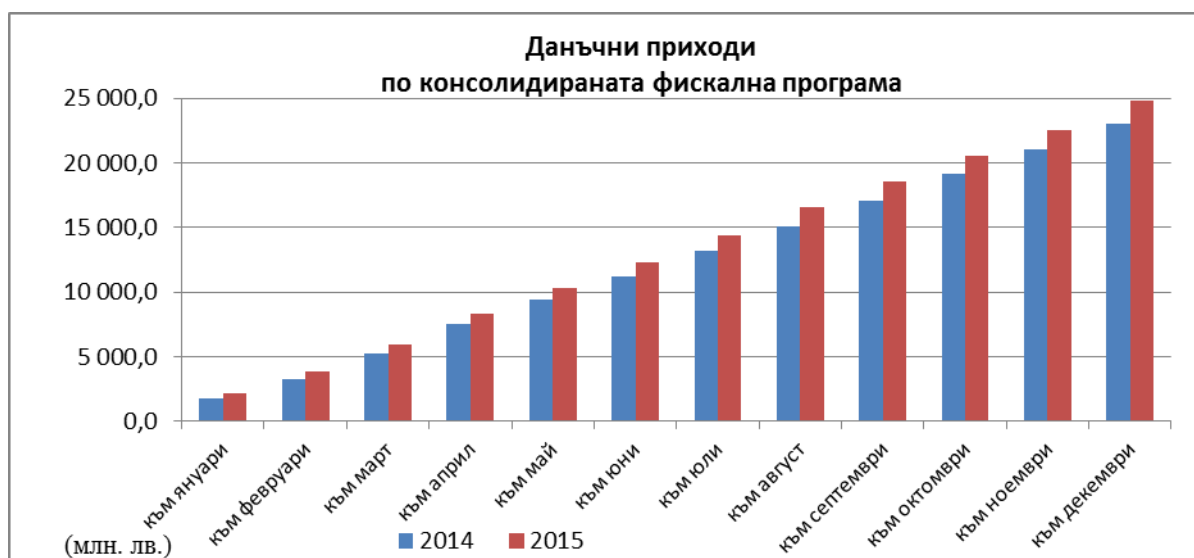

Министерството на финансите през 2015 г.

➤ Фискална консолидация и изпълнение на ЗДБРБ на 2015 г.

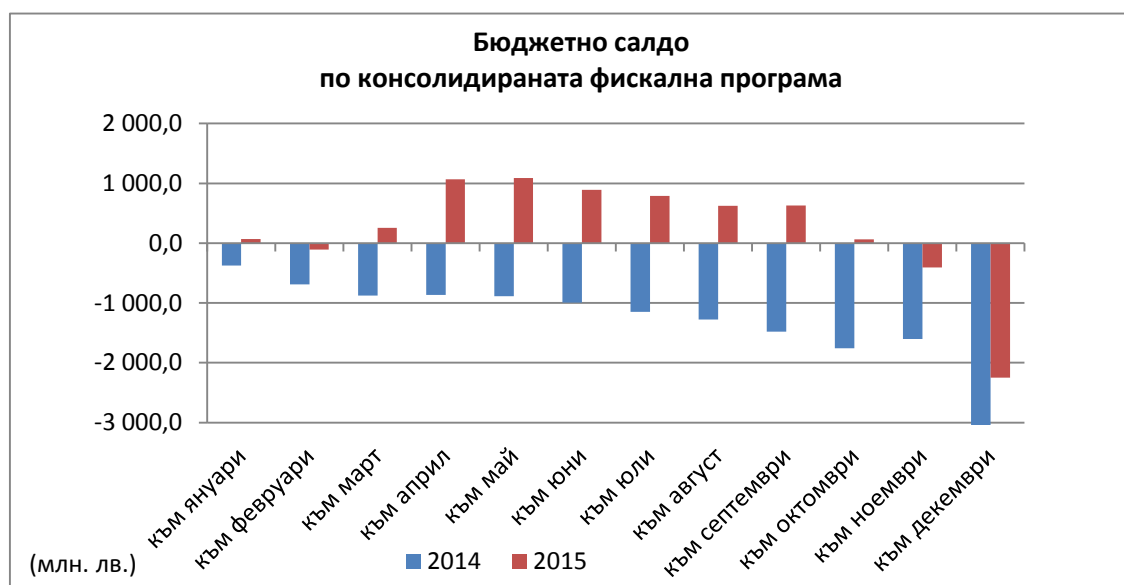
- След като през 2013 г. и 2014 г. бе отчетено влошаване на фискалната позиция и дефицитът достигна 3,7 % от БВП за 2014 г. (или 5,8 % от БВП с включването на средствата за подпомагане на ФГВБ), през 2015 г. бяха заложи мерки, които осигуряват фискална консолидация и свиване на дефицита по националната методология на касова основа и запазване на нивото на дефицита на сектор „Държавно управление“ в рамките на изискванията на Пакта за стабилност и растеж.
- На база на текущите параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма може да се направи изводът, че независимо от предизвикателствата пред бюджета, фискалните цели за 2015 г. бяха реализирани, като прогнозите на Министерството на финансите са дефицитът по консолидираната фискална програма в годишен план да бъде в размер на около 2,5-2,6 % от прогнозния БВП. Фискалното подобрене се дължи основно на по-доброто представяне в частта на приходите, включително по-високи от планираните приходи по оперативните програми и фондовете на ЕС в частта на помощите, както и на по-високи от планираните приходи по националния бюджет. За подобренieto на дефицита също така влияние оказват и прогнозираните икономии в частта на разходите, в т.ч. и на разходи по държавния бюджет.
- Постигнатата по-амбициозна фискална консолидация през 2015 г. е първата стъпка към планираното с актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2017-2018 г. постепенно свиване на бюджетния дефицит до 1 на сто от БВП към края на програмния период.
- Политиката по **приходите** през 2015 г. бе насочена към подкрепа на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, борба с данъчните злоупотреби и цялостно повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. Данъчната тежест при основните данъци бе запазена непроменена, като рамката по приходите бе планирана консервативно, отчитайки негативите при прогнозите за 2014 г. Отчетените параметри по приходите показват ръст спрямо същия период на предходната година при всички данъци, което е резултат преди всичко на активните мерки на приходните администрации за повишаване на събираемостта на приходите, както и на положителните фискални ефекти от ускоряването на икономическия растеж през изминалите три тримесечия на годината.

- Факторите, допринесли за подобренieto в приходната част на държавния бюджет, са свързани основно с предприетите мерки от приходните администрации за повишаване на събираемостта, борбата с контрабандата и избягване от данъчно облагане, включително и съвместните действия от страна на НАП и Агенция „Митници“ с Министерството на

вътрешните работи, ДАНС и прокуратурата, както и с по-благоприятното развитие на икономиката и фискалните ефекти от подобрението при повечето макроикономически индикатори, спрямо заложеното в макрорамката на ЗДБРБ за 2015 година.

▪ Политиката на **публичните разходи** през 2015 г. бе насочена към осигуряване нормалното функциониране на бюджетните системи и едновременно с това преструктуриране на разходите с цел обезпечаване на приоритетните политики на правителството и ограничаване на неефективните разходи и структури. Мерките по отношение на разходите бяха насочени към тяхното ограничаване чрез оптимизиране на неефективните разходи, като бе търсен баланс между необходимостта от намаляване на разходите и риска от възникване на необезпечени задължения в отделните бюджетни системи. Основната част от министерствата и ведомствата предприеха действия за оптимизиране и преструктуриране на персонала във връзка с предвиденото със ЗДБРБ за 2015 г. ограничаване на разходите за персонал с 10 на сто. Ефектът от тези мерки обаче бе ограничен върху разходите за персонал през настоящата година, поради различни причини: възникнали допълнителни разходи за обезщетения при съкращаване на персонал, законодателни и други ограничения (необходимост от поддържане на определена численост за изпълнение на ангажиментите по охраната на държавната граница при засиления миграционен натиск, ангажименти, свързани с членството на България в НАТО и т.н). Усилията в тази посока ще продължат и през следващите години.

▪ **Основен приоритет на провежданата фискална политика в средносрочен план остава стремежът за запазване на стабилността на публичните финанси.** При определяне на размера на консолидационните стъпки за периода 2016-2018 г. са отразени актуалните очаквания за развитието на политиките от последната средносрочна бюджетна прогноза и са отчетени данните за ревизираната оценка на програмата за 2015 г. и за макроикономическото развитие през следващите години. Планирано е процесът на фискална консолидация да продължи, като в актуализираната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. ревизираната цел за дефицита по КФП за 2016 г. е в размер на 2,0 % от БВП при 2,5 % от БВП за 2016 г., заложена в средносрочната бюджетна прогноза от пролетта на 2015 година. Планираното намаление на дефицита през 2016 г. се дължи на консолидационно усилие както от страна на приходите, така и от страна на разходите. В средносрочен план се запазва политиката за постепенна консолидация, изразяваща се в годишна стъпка за подобряване на бюджетната позиция от около 0,5 % от БВП. Планираният дефицит за 2017 и 2018 г. е съответно на нива от 1,4 % от БВП и 1,0 % от БВП.

Управление на дълга

- В началото на 2015 г. МФ основа Средносрочна програма за емитиране на дълг на международните капиталови пазари. През месец март МФ емитира успешно троен транс еврооблигации с общ обем от 3,1 млрд. евро, като се възползва максимално от благоприятната по това време пазарна среда. Успехът на трансакцията по емитирането на троен транс еврооблигации беше признат и от международната общност, като България получи награда за „най-впечатляващ кредитополучател от Централна и Източна Европа“ в годишната класация на „Глобъл Кепитъл“.

- Държавният дълг към края на 2015 г. се очаква да възлезе на 22,7 млрд. лв., **което е с 1,8 млрд. лв. по-малко** от определеното в ЗДБРБ за 2015 г. ограничение от 24,5 млрд. лева. През 2015 агенциите за кредитен рейтинг Moody's, Standard & Poor's и Fitch запазиха суверенния кредитен рейтинг на България, като основен фактор за това беше ниското равнище на държавния дълг.

Икономически растеж

- През изминалата година перспективите пред развитието на българската икономика се подобриха. През есента на 2014 г. ЕК очакваше българската икономика да нарасне с 0,6% за 2015 г., а през ноември 2015 г. прогнозата за растежа беше ревизирана на 1,7 %. В рамките на годината МВФ също повиши своята прогноза - от 1,2 % през април на 1,7 % през октомври. Подобна актуализация на прогнозите се наблюдаваше и при рейтинговите агенции: S&P's повиши очакванията си за растеж на БВП от 0,5 % през декември 2014 на 3% през декември 2015 г., Fitch – от 0,7 % на 1,2 %, Moody's оцени икономиката като „устойчива с постепенно подобряващи се перспективи за развитие“ (юни 2015). И трите агенции потвърдиха поставения рейтинг на страната през 2015 година.

- През първите девет месеца на годината БВП отчете годишен ръст от 3% в реално изражение и към момента изглежда, че голяма част от прогнозите ще бъдат надскочени в положителна посока.

➤ Повишена събираемост на приходите, борба с контрабандата и сивата икономика

През 2015 г. приходните агенции събраха близо 2 млрд. лв. повече спрямо миналата година. Очакваните приходи, които НАП ще събере през 2015 г., са 15 683,9 млн. лв., което е с 1,6 млрд. лв. (11,4 %) повече спрямо предходната година. Очакваните приходи, които НАП ще събере през 2015 г. за ЦБ, са 8,898 млрд. лв., което е с 1 020,3 млн. лв. (13,0 %) повече спрямо предходната година, а очакваните приходи от ЗОВ са 6,786 млрд. лв., което е с 583,1 млн. лева (9,4%) повече спрямо предходната година.

Приходите, събрани от Агенция „Митници“, достигат най-високите нива за последните 7 години. С ръст от 12 % приходите от акциз достигат рекордните 4,523 млрд. лв., което е половин милиард лева повече от миналата година и е най-високата събираемост на приходи от акциз въобще.

Бяха направени промени в данъчното законодателство, свързани с реализирането на законодателни мерки за повишаване на бюджетните приходи чрез предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане; намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите; стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта. Приетите законодателни промени включват и разпоредби свързани с въвеждане в националното законодателство на европейски директиви в областта на данъците, както и за привеждане на националната правна уредба в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз.

Сред тях:

- В края на 2014 г. беше прието РМС 788/2014 г. за разплащанията на разпоредители с бюджет по договори, съгласно което плащанията по договори от разпоредители с бюджет се извършват само след потвърждение от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, че получателите на плащанията нямат публични задължения.

- Прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури и удължаване на срока на действие на механизма. През 2015 г. и 2016 г.

продължава действието на въведения механизъм. Очакваният положителен нетен ефект за бюджета е в размер на около 34,0 млн. лв. за 2015 г. и около 40,0 млн. лв. за 2016 година.

- Считано от 01.01.2015 г. беше разширена данъчната основа за облагане с окончателен данък на доходите от лихви на местни физически лица. Очакваният положителен бюджетен ефект е в размер на 27,5 млн. лв. за 2015 година.

- И в средносрочен план ще продължи да се осъществява ефективен контрол от приходните агенции върху целия процес, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител, като ще се предотвратява укриването и невнасянето на данъци.

- Прието е поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите и времеви график за достигане на минималните нива на облагане от 90 евро за 1000 къса до 31 декември 2017 г.

- С цел намаляване на възможностите за нерегламентирана продажба на тютюневи изделия се забранява държането, пренасянето и превозването на ръчно свити цигари или цигари, изработени от заготовки с филтър, в количество над 40 къса.

- Приета е законова промяна, съгласно която се ограничава възможността за неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение като гориво за отопление, а като моторно гориво, за което акцизната ставка е в по-висок размер и горивото се съдържа в резервоарите на моторни превозни средства, самоходни машини и всякакъв друг вид превозни средства.

- Усъвършенстване на контрола върху акцизните стоки със средства за измерване и контрол. Въведено е задължение за данъчно задължените лица по ЗАДС да използват средства за измерване и контрол, които да отговарят на изискванията на закона и нормативните актове по прилагането му, а средствата за измерване и контрол, които са средства за измерване по смисъла на Закона за измерванията, трябва да отговарят на изискванията на Закона за измерванията и нормативните актове по прилагането му.

- Прието е движението от един данъчен склад до друг данъчен склад на един и същ лицензиран складодържател на територията на страната на акцизни стоки, облепени с бандерол, да не се счита за освобождаване за потребление, а същите да са под режим отложено плащане на акциз, след получено разрешение от директора на Агенция „Митници“.

- Приета е промяна, с която се предотвратява възможността лице-вложител, което има неуредени публични задължения, събирани от НАП и Агенция „Митници“, да прехвърля собствеността върху акцизните стоки на друго лице-вложител с цел избягване плащане на дължими публични задължения.

- Прието е да бъде прекратена практиката недобросъвестни лица, имащи задължения към Агенция „Митници“, да заобикалят заплащането на дължимите публични вземания чрез прехвърляне на дружеството-длъжник на безимотни лица и създаване на нови дружества, които да осъществяват дейност по закона.

➤ **Управление на средствата от ЕС и пълноценно приключване на програмен период 2007 – 2013 г.**

- Настоящата година бе ключова за приключването на проектите за програмния период 2007-2013 г. и адекватното адресиране на проблемите до финализирането на проектите бе основен приоритет. Поради тази причина Управляващите органи и бенефициентите по отделните програми положиха и продължават да полагат огромни усилия за изпълнение в регламентираните срокове на договорените проекти и минимизиране на загубата на европейско финансиране. Направеният анализ от Управляващите органи на фактическото състояние на проектите, съфинансирани от ЕС показва, че значително са нараснали очакванията за изпълнение на проектите спрямо допусканията при изготвянето на годишните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. от есента на 2014 г. Този анализ очерта неотложна необходимост от обезпечаване на допълнителен ресурс за префинансиране на разходи и допълнително национално съфинансиране, за да могат проектите да бъдат успешно финализирани при спазване на регламентираните срокове за допустими разходи по програмите и фондовете на ЕС, което от своя страна изискваше промени и във фискалната рамка по ЗДБРБ за 2015

година. Осигуряването в пълен размер на необходимия допълнителен ресурс за финализиране на проектите за програмния период 2007-2013 г. цели да минимизира риска от възникване на необезпечени с ресурс плащания, което от своя страна би довело до загуба на европейско финансиране и допълнително да натовари националния бюджет през следващите години. За да отговори на тези предизвикателства Министерството на финансите изготви и внесе за разглеждане в Министерския съвет предложения за промени във фискалната рамка за 2015 г., включително и в частта за приходите, разходите, трансферите и дефицита по държавния бюджет за 2015 г., като част от Законопроекта за държавния бюджет за 2016 г.

- Беше отбелязан сериозен ръст по отношение на плащанията по програмите, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, предвид приближаващата крайна дата на срока за допустимост на разходите. Плащанията през 2015 г. са нараснали с над 22 %, а обемът на сертифицираните от дирекция „Национален фонд“ разходи е нараснал с 21 %.

- Разплатените средства по Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС надхвърлиха 93 %, а размерът на сертифицираните разходи достигна над 78 % от бюджета на финансовата рамка 2007-2013 г. За периода от началото на мандата досега плащанията по оперативните програми са в размер над 3,160 млрд. лева, като сертифицираните разходи са в размер над 3,020 млрд. лева.

- Във връзка с успешното финализиране на програмен период 2007-2013 г. беше осигурен финансов ресурс в размер на 2,769 млрд. лв. за префинансиране на плащания от Управляващите органи по програмите и 593 млн. лв. за извършване на плащания от бенефициентите с оглед спазване на крайния срок за допустимост на разходите – 31.12.2015 г.

- През периода стартира и реалното изпълнение на оперативните програми за програмен период 2014-2020 г. Общият размер на плащанията възлиза на 78 млн. лв. В резултат на съвместните усилия на всички заинтересовани страни и най-вече на създадената организация на ниво Сертифициращ орган, на 15 декември 2015 г. беше изпратено първото заявление за междинно плащане към ЕК по ОПРЧР на стойност малко над 6 млн. лева.

- Като част от подготовката за успешното изпълнение на програмен период 2014 -2020 г. следва да се отбележи цялостната координация на дейностите по регламентиране на Фонд мениджър на фондовете и създаване на структура за управление на финансовите инструменти в България **чрез „Фонд на фондовете“**, която осъществи Министерството на финансите. За създаването, институционализирането и подпомагането на реалното стартиране на новата структура за управление на финансови инструменти в България беше използвана експертната подкрепа на международни финансови институции – Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Световната банка. **Създадено е еднолично акционерно дружество с държавно участие в капитала „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД.** Назначен е Управителен съвет и Надзорен съвет. Одобрени са правила за работа, организационна структура, инвестиционни стратегии по различните оперативни програми, регламентирани са взаимоотношенията между Мениджъра на Фонд - финансови посредници – крайни получатели, изготвени са проекти на финансови споразумения между УО и Мениджъра на Фонда и др.

- България се включи чрез Българската банка за развитие със 100 млн. евро в Европейския фонд за стратегически инвестиции – така наречения **„план Юнкер“**, за да се даде възможност за преодоляване на недостига от ресурси за инвестиране в жизнеспособни проекти, имащи потенциал да генерират висок икономически растеж в дългосрочен план. Също така Групата на ББР разработва и предлага програми за кредитиране на малък и среден бизнес, сред които е и Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

➤ Промени в нормативната уредба

През 2015 г. бяха приети изцяло нови **Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници** и **Закон за гарантиране на влоговете в банките**, които въвеждат ефективна рамка за справяне с банкови кризи на достатъчно ранен

етап, така че да се предотврати в максимална степен необходимостта от използване на публични средства за подпомагане на неплатежоспособни финансови институции. Народните представители подкрепиха и предложените промени в **Закона за банковата несъстоятелност и в Кодекса за социално осигуряване.**

➤ **Други резултати на МФ**

▪ **През юни МФ защити позицията си по внесената в ЕК жалбата срещу въведения от Гърция 26% данък за сделки и трансакции и получи справедливо решение.** МФ изпрати писмо до европейския комисар по икономически и финансови въпроси, данъчно облагане и митнически съюз Пиер Московиси още през месец март. В него МФ изрази позицията на Република България по отношение съвместимостта на разпоредбите на чл. 23, 65 и 66 от Кодекса за подоходно облагане на Република Гърция № 4172/2013, изменен и допълнен със закон № 4321/2015, както и на издаденото на основание чл. 65, ал. 6 и 7 от кодекса Решение на министъра на финансите на Гърция, с което е определен списъкът на държавите с преференциален данъчен режим с правото на ЕС.

▪ **Завършен е процесът на включване в системата “Интернет банкиране на разпоредители с бюджет” на БНБ на обслужваните от банката бюджетни организации.** С указания на МФ бе определен задължителен срок за прекратяване приемането от БНБ на платежни нареждания на хартиен носител. В резултат на създадената организация и предприети действия от МФ, към момента в системата за електронно банкиране на БНБ са включени всички обслужвани от БНБ бюджетни организации, подлежащи на включване в системата.

▪ **Разширяване обхвата и усъвършенстване на бюджетните плащания в СЕБРА**

Стартиран бе процесът за разширяване обхвата на единната сметка и СЕБРА с включване в системата на сметките и плащанията на ДВУ със седалище на територията на страната. Плащанията на ДВУ се включват в СЕБРА при запазване на тяхната финансова автономност при управлението на паричните средства. Разработена е процедура при откриване и обслужване от БНБ на сметка с лимит на ДВУ на територията на страната, с което се създава възможност за реалното стартиране на дейностите по подготовка на конкретни ДВУ за включване в СЕБРА. Проведени са работни срещи с първите четири ДВУ, разположени на територията на страната, които към момента са в процес на подготовка за реално включване в СЕБРА в първите месеци на следващата година.

▪ От началото на мандата на правителството **Школата по публични финанси**, която е инструмент за модернизиране на администрацията, ангажирана с управлението на публичните финанси, организира и проведе специализирано обучение в рамките на 52 курса и семинара, в които взеха участие общо 1517 служители. Програмата за обучение се реализира в 3 приоритетни направления, които са определящи за повишаване на ефективността на публичните ресурси, усвояването на средствата от ЕС и за надеждното прилагане и функциониране на системите за финансово управление и контрол в публичния сектор. Обучението бе насочено към служители от администрацията на институциите и ведомствата в публичния сектор, държавната и местната администрация.